

În anul 1993, la 1 februarie s-au împlinit 125 ani de la nașterea lui Ștefan Luchian (1868-1916), considerat de unii drept cel mai mare pictor român după Nicolae Grigorescu.

Luchian s-a născut în comuna Ștefănești, jud. Botoșani. Își face liceul la București, la "Sf. Sava", remarcându-se încă de atunci prin deosebitele aptitudini pe care le dovedea pentru desen. Silit să se înscrie la școala militară, fugă de acolo și se înscrie la școala de Belle Arte unde are norocul să-l aibă ca profesor pe Theodor Aman, directorul de atunci al școlii. Între cei doi se crează o prietenie reală.

Luchian pleacă apoi la Munchen și în 1891 la Paris. Asemenea înaintașilor săi, Aman, Grigorescu, Andreescu, care prin felul de a lucra s-au grupat în jurul școlii franceze, Luchian nu face excepție. El continuă această tradiție, fiind cucerit de coloritul unui Delacroix sau de viziunea realistă pe care Courbet o imprima operelor sale. De asemenea, prin tratarea subiectelor, Luchian se apropie de N. Grigorescu, mai ales la începutul carierei sale. Prea mare artist el însuși, nu poate ignora faima celebrului maestru, ca și progresele făcute de pictura românească datorită lui Grigorescu. Totuși, ultimile opere ale acestuia, dacă nu îl decepționează propriu-zis, îl fac să sesizeze depărtarea lor de realitate, din ce în ce mai evidentă, artificialitatea și răceala unora din ele.

Continuând să-i studieze pe francezi, Luchian învață să facă o pictură sinceră și cât mai aproape de viața reală. Alături de forța de exprimare el aduce și o anumită finețe deloc neglijabilă pentru un mare pictor. Maniera sa de lucru nu se potrivește însă cu cea a pictorilor români de atunci și acest lucru, Luchian îl va descoperi la întoarcerea sa de la Paris, în 1893.

Viața este grăa pentru el. Încearcă să obțină un post la Școala de Belle Arte din Iași, dar se retrage. Urmează o perioadă în care va face orice lucru care are cât de cât o tangență cu arta sa, repară și zugrăvește biserici, pictează frontispicii decorative pentru clădiri noi, icoane ba chiar și panouri pentru vapoarele românești.

La salonul din 1895 de la București trimite câteva tablouri pe care le retrace însă, nemulțumit de mediocritatea și suficiența celorlalți expozanți.

Atât de modestul, blândul dar curajosul Ștefan Luchian simțea că poate imprima o altă direcție picturii românești. Era conștient că poate crea un nou curent și într-adevăr, el a devenit fondatorul școlii noastre moderne, școala românească de pictură a sec. XX.

În 1896, deschide împreună cu alți artiști care îi împărtășeau ideile, prima expoziție a Artiștilor Independenți, chiar în fața Salonului Oficial.

În anul următor, independenții nu mai pot să-și mențină expoziția. Luchian încearcă să organizeze o expoziție personală, dar vinde un singur tablou. Cumpărătorul este Nicolae Grigorescu.

Excelent colorist, arta sa apare cel mai vizibil în buchetele de flori pe care le varia la infinit. Are și portrete și peisaje, subiecte din viața oamenilor sărmăni. În toate pune o tărie a sentimentelor, o seriozitate și o adâncire a temelor, nemaiântâlnită până atunci.

Marele său merit îl constituie crearea de noi căi în pictura românească, căi ce vor fi urmate de o parte din colegii săi de generație și de generațiile care îi succed.

Astfel apare o perioadă nouă în pictura noastră, dar cel mai cunoscut reprezentant al spiritului specific românesc, renovatorul picturii acestei țări, va muri în condiții triste în anul 1916 la Spitalul "Sf. Pantelimon", după o lungă perioadă, în care a fost paralizat.

Nu vom insista mai mult asupra vieții și operei acestui mare artist, acest lucru nefiind de competența noastră. Sperăm însă că am reușit să scoatem în evidență trăsăturile caracteristice ale artei sale.

Având în vedere că el nu s-a bucurat de aprecierea cuvenită în timpul vieții, ne-am gândit să prezentăm totuși o medalie care i-a fost atribuită ca premiu în 1893 de către Societatea Tinerimea Română.

"Tinerimea Română", societate științifică și literară, a funcționat la București. Revista sa numără printre directorii ei pe Al. I. Sontu, Petre Ștefănescu, Nicolae Dumitrescu și Gr. G. Tocilescu.

Premiul acordat de această societate lui Luchian, constă dintr-o medalie de argint, cu diametrul de 50 mm.

Pe avers este o legendă circulară: SOCIETATEA ȘTIINȚIFICĂ-LITERARĂ "TINERIMEA ROMÂNĂ". În centru este un cap de femeie cu cunună de lauri, în profil spre dreapta. Sub gât este înscris FILIP MARIN FEC. și CARNIOL FIUL GRAV.

Pe revers, în legendă semicirculară este înscris: LABOR IMPROBUS OMNIA VINCIT. În interior, pe 7 rânduri este legenda: MEDALIA/ELEVULUI/ȘT. LUCHIAN/DREPT DISTINȚIUNE/PENTRU/DESEMNUL DUPĂ NATURĂ/1893. Numele este pus într-un cartuș ornamentat. La bază se află ramuri de laur și stejar, încrucișate.

Această societate a gravat mai multe medalii pe care le oferea unor personalități - ca de exemplu medalia oferită în 1873 eminentului om de stat francez A. Thiers, executată de Stern, sau cea acordată în 1896 lui Gr. Tocileșcu.

Nu vom insista asupra activității firmei de gravuri Carniol care prin numeroasele medalii și plachete realizate a devenit un nume bine cunoscut în lumea medalisticii românești.

Filip Marin (1865-1928) a fost sculptor și pictor. A urmat Școala de Belle Arte din București, apoi a studiat la Paris și la Roma.

A fost profesor la Școala de Arte Frumoase din București și s-a remarcat cu prilejul expoziției colective din 1898. Printre sculpturile sale putem aminti "*Fântâna lui Cazzavilian*", bustul lui Mihai Eminescu, bustul lui Gh. Duca, "*Durerea*", "*Cugetarea*", etc. Are de asemenea și mai multe tablouri dar s-a făcut remarcat și prin medalii și plachete, un obicei pe care îl aveau mulți sculptori.

În încheiere mai putem menționa că Luchian a mai primit o medalie de la Școala de Belle Arte din București, medalie de tipul "honoris causa", descrisă în BSNR 3, 1905-1906, 11-12.

A PRIZE-MEDAL AWARDED TO ȘTEFAN LUCHIAN

Abstract

The paper describes an unpublished medal awarded to painter Ștefan Luchian in 1893 by the "Romanian Youth" Society. There is also a short presentation of his life and work. Luchian was considered by the critics of art, the second great Romanian painter after Nicolae Grigorescu.

The "Romanian Youth" was a cultural society founded in Bucharest in the 19th century. It struck several medals awarded to some personalities: A. Thiers (1873), Gr. Tocilescu (1896), a.s.o.

The medal given to Luchian was made by Carniol and the sculptor Filip Marin. The first artist belonged to a well known company of engravers "Carniol & Son". Filip Marin was a sculptor that made some pictures too, as well as some medals. There is also a short presentation of his life and works.

1

O medalie premiu acordată pictorului Ștefan Luchian